

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΚΒ'

ΤΟ μέρος αυτό των «Απομνημονευμάτων» της, ή μεγάλη Γαλλική καλλιτέχνης Σάρα Μπερνάρ, μιλάει για την πρόσληψή της στη «Γαλλική Κομωδία», μετά την αποφοίτησή της απ' το Κονσερβατόριο των Παρισίων.

«Όταν εγγύρσα τέλος στο σπίτι —συνεχίζει— ή μητέρα μου υπέγραψε το συμβόλαιο της προσλήψεώς μου, χωρίς καν να το διαβάσει. Έγώ ήμουν πειά κατενθουσιασμένη κι' αποφασισμένη να γίνω κατ'ισχύον νόμο.

Λίγες ημέρες μετά την πρόσληψή μου στη «Γαλλική Κομωδία», ή θεία μου έδωσε προς τιμήν μου ένα μεγάλο γεύμα. Μεταξύ πολλών άλλων, παρακάθησαν σ' αυτό ο δούξ ντε Μορνά, ο κ. Κάμυλλος Ντουσέ, ο ύπουργός των Καλών Τεχνών κ. ντε Βαλέρσα, ο μέγας μουσουργός Ροσσίνι, ή μητέρα μου, ή δίσ Μπραμνέντερ κι' εγώ.

«Η μητέρα μου με είχε ντύσει πολύ κομψά, για πρώτη δέ φορά φορούσα μεγάλο ντεκολτέ. Θεέ μου! πόσο στενοχωριόμουν! «Ωστόσο, όλοι οι καλεσμένοι συγκεντρωνόντουσαν γύρω μου και μου απηθύνοναν διάφορα κομπλιμέντα. Σέ μι' ατυχία, ο Ροσσίνι με παρακάλεσε ν' απαγγείλω στίχους. Έγώ δέχτηκα εύχαρίστως την παρακάλεσή του, ευτυχισμένη και περήφανη, γιατί ήμουν επί τέλους κάτι, και απήγγειλα ένα ποίημα του Καζιμίρ Ντελαβίνι.

—Φαντάζομαι πώς θα ήταν άκομα : χαϊώτερη ή απαγγελία σας, αν συνοδεύονταν και από μουσική! είπε ο Ροσσίνι, όταν τελείωσα.

«Όλος ο κόσμος συμφώνησε μαζί του και ο ύπουργός ντε Βαλέρσα του είπε :

—'Αγαπητέ μου μάιτρο, αν αυτοσχεδιάσετε τίποτε και τη συνοδεύσετε στο πιάνο, ή δεσποινίς θ' απαγγείλει πάλι εύχαρίστως το ίδιο ποίημα.

Πράγματι, άρχισα ν' απαγγείλω πάλι, ενώ ο Ροσσίνι κάθισε στο πιάνο. Αυτοσχεδίασε μια γοητευτική άρμονία που με πλημμύρισε από συγκίνησι. Τά δάκρυά μου κυλούσαν απ' τ' μάτια μου, χωρίς να το καταλαβαίνω και όταν τελείωσα, ή μητέρα μου με φίλησε, λέγοντάς μου :

—Είπε ή πρώτη φορά που με συγκίνησε πραγματικά.

Μα ούτε αυτή τη φορά την είχα συγκινήσει. Τήν είχε συγκινήσει ή σύνθεσις του Ροσσίνι, γιατί λάτρευε τη μουσική.

Υπήρχε στη συγκέντρωσι εκείνη και ο κόσμος ντε Κερατρύ, ένας νεαρός και κομψός αξιωματικός των Ουσάρων, ο οποίος μου έκανε πολλά κομπλιμέντα καθ' όλη τη διάρκεια της έσπεριδός και με παρακάλεσε να πάω ν' απαγγείλω στίχους σέ καμμία συγκέντρωσι στο μέγαρο της μητέρας του.

Τέλος, ή θεία μου Ροζίνα τραγούδησε μια ρομάντζα της μόδας κι' έθυσμειωσε μεγάλη επιτυχία. «Ήταν γοητευτική, κομμάτια και λίγο ζηλότυπη —έκείνο το βράδυ τουλάχιστον— προς την ανήλική της, ή οποία είχε τραβήξει για μι' ατυχία την προσοχή των θαυμαστών της.

«Όταν γύρσα στο σπίτι, ήμουν έντελως διαφορετική. Έμεινα επί πολλή ώρα καθισμένη, ντυμένη όπως ήμουν, στο παρθενακό μου κρεβάτι και βυθισμένη σέ σκέψεις.

«Ως τότε, δεν είχα γνωρίσει τη ζωή παρά άνάμεσα απ' την εργασία και την οικογένεια. Μα νά τώρα που τη γνώριζα άνάμεσα από τον κόσμο. Η ύποκρισις των μέν, ή ματαιοδοξία των δέ, μου είχαν κάνει μεγάλη έντύπωση κι' αναροτιόμουν με άγωνία τί θα έκανα εγώ, δευλι κι' ελλοκρινής καθώς ήμουν. Σκεπτόμουν τί έκανε ή μητέρα μου. Μα αυτή δεν έκανε τίποτε. «Όλα της ήσαν το ίδιο. Σκεπτόμουν τί θα έκανε ή θεία μου ή Ροζίνα. Αυτή πάλι, αντιθέτως, άνακατευόταν στά πάντα.

«Έμεινα με τ' μάτια καρφωμένα στο πάτωμα, με το κεφάλι μου γυλισμένο και την καρδιά άνησχη. Και δεν θ' άποφάσιζα να πιασώ ποτέ, αν το κρύο δεν μου τρυπούσε έξαφνα τ' άκκαλα, άναγκάζοντάς με να κοινοποιηθώ.

«Η επόμενες ημέρες πέρασαν χωρίς τίποτε το έκτακτο. Μελετούσα μόνο με πάθος την «Ιφιγένεια», γιατί ο διευθυντής της «Γαλλικής Κομωδίας» κ. Τιερόν, με είχε ειδοποιήσει, ότι μ' αυτό το ρόλο θα έκανα το ντεμπούτο μου.

Τέλος, κατά τ' μέσα Αυγούστου, με προσκάλεσαν στο θέατρο για την γενική δοκιμή της «Ιφιγένειας». «Α! αυτή ή πρώτη πρό-

σκήνους σέ δοκιμή! Πόσο έκανε την καρδιά μου να χτυπήσει!..

«Όλη τη νύχτα δεν κοιμήθηκα καθόλου. Και άρχισε τόσο νά ξημερώσει! Σηκώνομουν κάθε τόσο απ' το κρεβάτι μου για νά κοιτάξω την ώρα και μου φαινόταν, ότι το έγκριμς είχε σταματήσει.

Τέλος, μι' άχτίνα φωτός, διασχίζοντας τ' παντζούρια, ήρθε κι' έπεσε στο κρεβάτι μου. Πεταχτήκα άμέσως πάνω και τράβηξα τις κουρτίνες για νά μη περισσότερο φώς στην κάμαρα. «Επειτα άρχισα νά ντύνομαι, μουρμουρίζοντας συγχρόνως το ρόλο μου.

Συλλογιζόμουν με άγωνία, ότι θα έπαιζα την ημέρα εκείνη μαζί με την κ. Ντεβογιό, την πρώτη τραγουδίστρια της «Γαλλικής Κομωδίας», μαζί με το Μομπάν και με άλλες καλλιτεχνικές προσωπικότητες. Και έτρεμα, γιατί ή κ. Ντεβογιό δεν φημιζόταν καθόλου για την έπει-καία της.

«Έφτασα στο θέατρο μι' ώρα πριν από την ώριμμένη για την πρόβα.

«Ο ρεζισσέρ, ο καλός κ. Νταβέν, βλέποντάς με, άρχισε νά χαμογελάει και με ρώτησε αν ήξερα καλά το ρόλο μου.

—'Ω, ναι! του απάντησα με πεποίθησι.

—'Ελάτε λοιπόν νά μου τόν πητε, αν θέλετε...

Και λέγοντάς μου τ' λόγια αυτά, με τράβηξε προς τ' σκηνή. Διάσχισα τότε μαζί του τον μεγάλο διάδρομο των προτομών, ο οποίος οδηγεί απ' το φουαγιέ των καλλιτεχνών ως τ' σκηνή.

Καθώς προχωρούσαμε, μου έλεγε τ' όνόματα όλων των μεγάλων καλλιτεχνών και καλλιτεχνίδων που παρίσταναν ή προτομές αυ-
 τής.

Μπροστά στην προτομή της 'Αδριανής

Λεκουβρέρ στάθηκα και είπα :

—'Αγαπώ αυτή την καλλιτεχνίδα!

—Ξέρετε την ιστορία της; με ρώτησε.

—Ναι. Διάβασα, ότι έχει γραφεί γι' αυτή...

—'Ωραία, αγαπητό μου παιδί, μου είπε ο λαμπρός αυτός άνθρωπος. Πρέπει πράγματι, νά διαβάσεις, ότι άφορά την τέχνη σου. Θά σου δανείσω κι' εγώ μερικά βιβλία, πουλ' ενδιαφέροντα.

Και με παρέσυρε προς τ' σκηνή.

Τό μυστηριώδες σμάφος που βασίλευσε σ' αυτή, τ' σκηναία, ή γιμνότης του ταβανιού, τ' αναρίθμητα σχοινιά, ή άβυσσος της αιδούσης που ήταν κατ'άμνηση, τό τρέξιμο των σαντιδιών, τό κρύο που έρχόταν από κάτω, όλ' αυτά με τρόμαξαν. Μου φαινόταν πώς βρισκόμουν μέσα σ' ένα κενωτάριο και πώς ή σκηνή γέμιζε σιγά—σιγά από τις ένδοξες σκιάς, των οποίων τ' όνόματα μου είχε πει πρό όλίγου ο ρεζισσέρ.

Με την έννευρισμένη φαντασία μου τις έβλεπα νά προχωρούν προς μένα και νά μου απλώνουν το χέρι τους, σαν νά ήθελαν όλ' αυτά τ' φαντάσματα νά με τραβήξουν κοντά τους.

«Έφερα τότε τ' δυό μου χέρια στά μάτια μου, τ' σκέπασα κι' απόμεινα άκίνητη.

—Είστε άδιάθετη; με ρώτησε τότε ο

κ. Νταβέν. Θέλετε τίποτε;

—'Οχι... 'Οχι... Εύχαριστώ... Μιά βόλη ήταν, αγαπητέ κύριε, που μου πέρασε... Εύχαριστώ...

Και πραγματικά, ή φωνή του κ. Νταβέν είχε διώξει όλα τ' φαντάσματα.

«Ανοιξα πάλι τ' μάτια μου κι' άρχισα ν' άκούω με προσοχή τις συμβουλές του καλού αυτού ρεζισσέρ, ο οποίος με τό βιβλίο στο χέρι, μου έδειχνε τις θέσεις, στίς οποίες έπρεπε νά καθήσω κατά την παράστασι, τις κινήσεις που έπρεπε νά κάνω, κτλ. κτλ.

«Επει' άρχισα ν' απαγγείλω το ρόλο μου κι' έμεινε τόσο εύχαριστημένος απ' την απαγγελία μου, ώστε δεν μου έκανε καμμία παρατήρησι.

Οί άλλοι καλλιτέχνες έρχόντουσαν σιγά—σιγά μουρμουρίζοντας, μου έφριχναν μι' αδιάφορη ματιά κι' απήγγελλαν το ρόλο τους, χωρίς νά ενδιαφέρονται για μένα.

Είχα διάθεσι να κλάψω. Μα από πάντων ήμουν πεισιμωμένη.

«Άκουγα τούς ήθοποιούς νά λένε μπροστά μου λόγια που δεν τ' είχα άκούσει άλλοτε. «Η απότομη και κάπως χυδαία αυτή γλώσσα τους ήταν' έντελως άγνωστη σέ μένα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνέχεια.

Η Σάρα Μπερνάρ.